

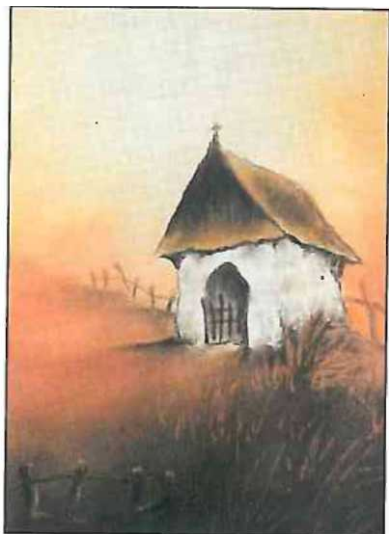
*Grażyna Petryszak*

## **JUBILEUSZ PIĘTNASTOLECIA TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ SZTUK PIĘKNYCH W KRYNICY-ZDROJU**

Malarze, rzeźbiarze i poeci w Krynicy byli zawsze, ale każdy z nich działał samodzielnie. Trudne dla kultury czasy, które nastąpiły w latach osiemdziesiątych, spowodowały, że zrodziła się potrzeba zintegrowania środowiska twórczego. I tak w 1988 roku powstał Oddział Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych z Klubem Twórczym. Na początku swej działalności Stowarzyszenie korzystało z gościnności Domu Kultury „Siedlisko”. Tam odbywały się spotkania członków Klubu Twórczego i sympatyków. Dom Kultury dysponował salą wystawową w której eksponowano prace malarskie i rzeźby na wystawach tematycznych, przeglądowych oraz okolicznościowych. Należy wspomnieć wystawę towarzyszącą obchodom 200-lecia Krynicy (wrzesień 1993).

Nastanie „nowych czasów”, a w konsekwencji komercjalizacja prawie wszystkich dziedzin życia, także i w Krynicy spowodowało nagłą utratę miejsc na twórcze prezentacje. W latach 1994-1996 nie zorganizowano w Krynicy żadnej wystawy. Towarzystwo utraciło siedzibę w Domu Kultury. Z pomocą krynickim „bezdolnym” artystom przyszła Dyrekcja Szpitala Miejskiego - spotkania Klubu Twórczego odbywały się w świetlicy szpitalnej, natomiast w Bibliotece Publicznej w Muszynie miały miejsce wystawy przeglądowe prac plastycznych, połączone ze spotkaniami poetyckimi, a także wystawy indywidualne. W 1997 roku Dyrekcja Przedsiębiorstwa Uzdrawiskowego Krynica - Żegiestów wyszła naprzeciw potrzebom twórców i udostępniła pomieszczenie Pijalni „Mieczysław” na prezentacje ich prac. Odbywają się tam do tej pory wystawy tematyczne (np. „Krynica z Kiepurą w tle” 1998); wystawy poplenerowe („Bartne 97”, „Tropie 99”) i indywidualne. Wystawy otwierane wernisażami cieszą się zawsze dużym powodzeniem. Kuracjusze popijają wodę „Mieczysław” w scenerii galerii - wśród obrazów i rzeźb, w jednym z najbardziej urokliwych miejsc w uzdrowisku.

W 1997 roku otworzyły się dla krynickich twórców drzwi galerii „Romanówka” w Muzeum Nikifora. Zorganizowano wystawę przeglądową środowiska twórczego - „Zima'97”. W 1998 roku - wystawę retrospektywną „Z perspektywy czasu”, z okazji 10-lecia TPSP w Krynicy. W 1999 roku miała miejsce wystawa „Pejzaże Krynicy i Muszyny w malarstwie, rysunku i rzeźbie”. Przez trzy miesiące (kwiecień-czerwiec) cieszyła się ona niesłabnącym powodzeniem wśród kryniczan i kuracjuszy. Od lipca do października można ją było oglądać także w Muzeum Regionalnym w Muszynie. Pomysł zrobienia wystawy o takiej tematyce dojrzał od dawna. Artyści tematy krynicko-mu-szyńskie malują od lat - cerkiewki, przydrożne kapliczki, starą drewnianą zabudowę, przepiękny o każdej porze roku krajobraz Beskidu Sądeckiego - nadszedł więc czas, aby to



Grażyna Petryszak „Kapliczka w Miliku” (pastel)



Barbara Cichy „Zimowy pejzaż” (olej na



Krzysztof Mitrega „Jesienny pejzaż” (olej na



Małgorzata Machnikowska-Machnik „Bez tytułu I” (pastel)



Anna Jabłońska „Wspomnienie z Biecza”



Włodzimierz Obszarski „Ostatnia wieczerza” (rzeźba w drewnie)

wszystko pokazać publiczności. A obrazy o takiej tematyce dobrze się komponowały z muzealnymi eksponatami i starymi wnętrzami.

Ciekawą - nie tylko dla kuracjuszy - ekspozycją malarstwa była także wystawa pt. „Portret miasta” (luty - kwiecień 2003) w Pijalni „Mieczysław”. Niepowtarzalnie piękno Krynicy i okolic przedstawiały prace w technikach: olejnych, akrylowych, pastelach i temperach. Malarstwu towarzyszyły rzeźby w drewnie, które stwarzały ciepły klimat dla całości ekspozycji.

W pamięci również zapisała się wystawa przeglądowa pt. „Siła kształtu i koloru” (listopad 2002), zorganizowana w krynickiej Galerii MBWA (Małopolskie Biuro Wystaw Artystycznych), na której otwarciu przybyły tłumy kryniczan i kuracjuszy. Wystawie towarzyszył bardzo starannie i pięknie wydany kalendarz na rok 2003, z reprodukcjami obrazów i rzeźb oraz z poezją. Także w salach Galerii MBWA miała miejsce Jubileuszowa Wystawa „Malarstwa, rzeźby oraz... poezji” (listopad 2003), zorganizowana z okazji 15-lecia istnienia TPSP w Krynicy. Ekspozycja liczyła około stu prac oraz tableau z 220 zdjęciami z ostatnich siedmiu lat działalności. Przy okazji wystawy został wydany Katalog - Monografia z reprodukcjami obrazów i rzeźb oraz informacjami dotyczącymi działalności stowarzyszenia. Podczas uroczystości jubileuszowej burmistrz Krynicy, Emil Bodziony, w towarzystwie przewodniczącego Rady Miejskiej Janusza Ciska, wręczył Oddziałowi okolicznościowy grawerton, a także dyplomy gratulacyjne dla członków Stowarzyszenia. Srebrne Jabłko Sądeckie w imieniu starosty powiatowego Jana Golonki wręczyła dyr. Małgorzata Skwarka, a list laudacyjny od wojewody Jerzego Adamika przekazał Dyrektor Generalny Urzędu Wojewódzkiego, Jan Golba. Zarząd Główny TPSP w Nowym Sączu wyróżnił Oddział Krynicki nagrodą im. Ewy Harsdorf, przyznawaną za szczególne osiągnięcia w dziedzinie propagowania i promowania kultury i sztuki nieprofesjonalnej i ludowej.

W ciągu piętnastu lat działalności Klub Twórczy zorganizował około 80 wystaw malarstwa i rzeźby, którym w zależności od możliwości finansowych towarzyszyły katalogi (6) lub prospekty (7), promujące sztukę miejscowych twórców. Pokłosem plenerów malarsko-rzeźbiarskich („Bartne '97”, „Tropie '99”, „Jaworki 2000”, „Biecz 2002”) była duża wystawa obrazów i rzeźb (ponad 120) pt. „Kolory Sądeczyny”, prezentowana w zabytkowych piwnicach Sądeckiej Biblioteki Publicznej (lipiec - sierpień 2003).

Artyści wspomagali (i czynią to nadal) swoimi pracami aukcje i akcje charytatywne. Ich obrazy i rzeźby udekorowały czytelnię w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych, a obrazy malowane na ścianach spowodowały, że szpitalne sale i pomieszczenia biblioteki dla dzieci stały się weselsze i bardziej przyjazne.

Od 1998 roku Towarzystwo ma swoją siedzibę w Galerii „Pod Kasztanem”. Oprócz funkcji wystawienniczej Galeria pełni rolę Klubu - odbywają się tu spotkania autorskie, wieczory z poezją i sztuką, comiesięczne zebrania członków Klubu Twórczego Artystyczno-Literackiego oraz spotkania okolicznościowe, razem około 90 inicjatyw w ciągu 5 lat działalności. Wynikiem spotkań w Galerii są reminiscencje poetyckie pt. „Przyjdę po strunie światła” (2001) - pierwsza krynicka antologia poezji. W książce zamieszczono wiersze dwunastu autorów (wielu znanych i uznanych w świecie literackim), którzy gościli ze swoją twórczością na spotkaniach w Galerii „Pod Kasztanem”.

W 2003 roku Oddział TPSP w Krynicy obchodził podwójny jubileusz - 15-lecie działalności i 5-lecie istnienia Galerii „Pod Kasztanem”. W obecnych czasach,



Spotkanie poetów Sądeckizny w Galerii „Pod Kasztanem”, Krynica 2001

nieprzyjaznych kulturze - 15 lat to duże osiągnięcie, zwłaszcza gdy weźmie się pod uwagę, jak ważne są podejmowane przez Klub Twórczy działania, w które społecznie zaangażowane jest środowisko artystyczne skupione w Galerii oraz sympatycy i wolontariusze. Galeria „Pod Kasztanem” znana jest daleko poza granicami Sądeckizny, a przyczyniły się do tego między m.in. wydawnictwa promujące twórczość malarzy, rzeźbiarzy i poetów. W spotkaniach ze sztuką i poezją uczestniczą mieszkańcy Krynicy, a także

zainteresowani kuracjusze i turyści, przebywający w uzdrowisku. Ogromnie ważne dla krynickiej artystycznej społeczności jest to, iż ludzie w różnym wieku potrafią i chcą coś razem zrobić - realizując pomysły, spełniając marzenia twórcze, dają innym możliwość przeżywania sztuki, poezji czy muzyki. Możemy już śmiało powiedzieć, że krynicy twórcy ugruntowali swoją pozycję i na stałe zapisali się w „pejzażu” kulturalnym krynickiego uzdrowiska.

Nadszedł czas zadumy, podsumowań i robienia planów na przyszłość. Zadajemy sobie pytanie, czy sztuka w ogóle, a sztuka nieprofesjonalna i ludowa - taka płynąca z serca - w szczególności, potrzebna jest społeczeństwu początku trzeciego tysiąclecia? Jednak wszystkie wątpliwości rozwiewa każdy kolejny wernisaż, wieczór autorski czy spotkanie poetyckie. Rośnie także zainteresowanie utalentowanej młodzieży działalnością Klubu Twórczego. Towarzystwo zyskuje coraz więcej sympatyków. Mamy satysfakcję, że do grona przyjaciół TPSP od lat możemy zaliczyć miejscowe władze, a także przedstawiceli krynickiego biznesu, czego dowodem są przedsięwzięcia przez nas realizowane. Kultura i sztuka nie może się rozwijać bez wsparcia sympatyków oraz pomocy finansowej mecenasów. Wiele osób prywatnych i instytucji przyczyniło się do sukcesu krynickiego Klubu Twórczego Artystyczno-Literackiego. Ważną rolę spełnia prasa codzienna - „Dziennik Polski” i „Gazeta Krakowska”, które z uwagą śledzą nasze poczynania i informują o nich czytelników. Cieszy współpraca z redakcjami lokalnych wydawnictw: „Krynickich Zdrojów”, „Znad Popradu”, gazety „Wiadomości Są

deckie - Twoje Miasto", „Almanachu Muszyny", „Almanachu Sądeckiego", „Informatora Krynica". Satisfakcjonujące są też kontakty z Klubem Literackim „Sądeczczyzna", z artystami z Klubu Twórczego w Nowym Sączu, Szczawnicy, Rabce i Muszynie. Organizowane wspólnie plenery i wystawy poplenerowe (Zbyszyce '95, Gładyszów 2001, Jaworki 2003) to efekt chęci wspólnego działania i zrozumienia potrzeb twórców.

Wszystkim przedsięwzięciom Klubu Twórczego w roku jubileuszowym oraz poprzedzającym towarzyszyła kamera, a efektem tego jest film, który przybliży poczynania krynickiego środowiska twórczego skupionego w Galerii „Pod Kasztanem". Bardzo starannie prowadzone Kroniki (6) zawierają historię Oddziału, wpisy i autografy, informacje prasowe, a także bogatą dokumentację fotograficzną, obrazującą wydarzenia artystyczne i literackie. Są ważną, a zarazem piękną pamiątką wspólnego przeżywania twórczych prezentacji.



Artyści i przyjaciele Galerii „Pod Kasztanem”  
podczas uroczystości jubileuszowej  
(ta fotografia i poprzednie A. Petryszak)



Tort w kształcie księgi przygotowali uczniowie  
Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Krynicy  
(fot. J. Kowalski)